

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ
Факультет економіки та менеджменту
Кафедра філософії та соціально-політичних наук

Затверджую:

Декан факультету

проф. Є. В. Мироненко

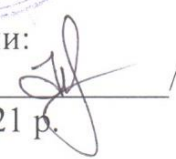
« 31 » 08 2021 р.



Гарант освітньої програми:

доц. О. П. Кваша

« 31 » 08 2021 р.



Розглянуто і схвалено
на засіданні кафедри філософії та
СПН

Протокол № 1 від 31.08.2021р.

В. о. завідувача кафедри

доц. Є. В. Болотіна



РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ПРАКТИЧНА ПОЛІТОЛОГІЯ»

| | |
|--------------------------|------------------------|
| рівень вищої освіти | перший (бакалаврський) |
| спеціальність | 052 «Політологія» |
| назва освітньої програми | Політологія |
| статус | вибіркова |

Розробники: к.політ.н., доцент О.П.Кваша,
к.іст.н., доцент Ю.Л.Яковенко

Краматорськ, 2021
ДДМА

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| Показники | | Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень | Характеристика навчальної дисципліни | |
|--|---------------------------------------|--|--------------------------------------|---------------------------------------|
| денна на базі ПЗСО | денна на базі ОКР «Молодший бакалавр» | | денна на базі ПЗСО | денна на базі ОКР «Молодший бакалавр» |
| Кількість кредитів | | ОПП (ОНП) «Політологія» | Вибіркова | |
| 4,5 | | | | |
| Загальна кількість годин | | | | |
| 135 | | | | |
| Модулів – 1 | | Професійна кваліфікація: бакалавр політології | Рік підготовки | |
| Змістових модулів – 1 | | | 4 | |
| Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ | | | Семестр | |
| _____ | | | 7 | |
| Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних 3 / самостійної роботи студента 6 / | | Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський) | Лекції | |
| | | | 30 | |
| | | | Практичні/Лабораторні | |
| | | | 15 | |
| | | | Самостійна робота | |
| | | | 90 | |
| Вид контролю | | | | |
| іспит | | - | | |

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить для денної форми навчання - 45/90

II. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

2.1. Мета дисципліни – забезпечення стійкої системи знань про методи, способи і процедури аналізу та здійснення реальної політики, що дасть змогу студентам самостійно осмислювати конкретні практичні політичні ситуації у світовій і українській політиці.

2.2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають знати основні складові сучасних політичних систем (політичні інститути, політичні процеси, політичну культуру), закономірності їх функціонування та розвитку; основні методи, категорії, поняття та концепції, які застосовуються у дослідженні політики.

2. Вміти на основі знань про політичну систему, закономірності її функціонування та розвитку орієнтуватися в партійно-політичному житті конкретних країн, в тому числі і в Україні.

3. Володіти елементарними навичками наукового дослідження, пошуку та опрацювання необхідної інформації, в тому числі й в іншомовних джерелах, критичного ставлення до перебігу конкретних подій.

2.3. Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Практична політологія» належить до переліку вибіркових дисциплін та викладається у 7 семестрі бакалаврату. Навчальна дисципліна знайомить студентів із закономірностями практичного аналізу та здійснення політики в конкретно-історичних обставинах.

Визначається предмет практично-прикладної політології як галузі політичної науки.

Виокремлюються та аналізуються співвідношення основних категорій та понять, які застосовуються при аналізі реальної політики; закономірності, які притаманні основним складовим практичної політичної ситуації, прийнятті політичних рішень і реалізації їх у різних формах політичної дії; основні напрями та технології цілеспрямованого впливу на свідомість та поведінку людини у різноманітних політичних кампаніях.

2.4. Завдання (навчальні цілі) – оволодіння студентами понятійно-категоріальним апаратом практично-прикладного дослідження політики, набуття студентами систематизованих знань про основні етапи формування та реалізації політичних кампаній, чинники, що впливають на їх ефективність. В результаті навчання студенти мають не лише продемонструвати масив теоретичних знань, але й отримати навички самостійного аналізу й прогнозування конкретних політичних ситуацій.

2.5. Мова викладання українська.

III. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

СК06. Здатність аналізувати публічну політику на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

СК07. Здатність застосовувати теорії та методи прикладної політології, політичних комунікацій, спеціальних політологічних дисциплін у професійній діяльності.

РН03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності.

РН04. Мати навички професійної комунікації.

РН09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

РН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

| | | |
|-------|-------|--------------|
| РН 03 | ЗК 03 | СК 06, СК 07 |
| РН 04 | ЗК 04 | СК 07 |
| РН 09 | ЗК 01 | СК 02 |
| РН 12 | ЗК 06 | СК 05 |

IV. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

| № з/п | Назви змістових модулів і тем | Кількість годин (денна форма) | | | | |
|---|--|-------------------------------|-----------|-----------|----------|-----------|
| | | Усього | в т.ч. | | | |
| | | | Л | П (С) | Лаб | СРС |
| Змістовий модуль 1 Практична політологія | | | | | | |
| 1 | Тема 1. Методологічні питання практичної політології | 15 | 4 | 2 | - | 9 |
| 2 | Тема 2. Політична символіка | 20 | 4 | 2 | - | 14 |
| 3 | Тема 3. Політичний аналіз | 20 | 5 | 2 | - | 13 |
| 4 | Тема 4. Політичне прогнозування | 20 | 5 | 2 | - | 13 |
| 5 | Тема 5. Політичне рішення | 20 | 4 | 3 | - | 13 |
| 6 | Тема 6. Політика як практична дія | 20 | 4 | 2 | - | 14 |
| 7 | Тема 7. Маніпулятивний характер політики | 20 | 4 | 2 | - | 14 |
| Усього годин | | 135 | 30 | 15 | - | 90 |

Тематика лекційних занять

Змістовий модуль 1. Прикладна політологія.

Тема 1. Методологічні питання практичної політології

Зміст практичної політології. Наукові засади практичної політології. Особливості предмету дослідження практичної політології як науки. Сутність і завдання. Структура практичної політології. Функції практичної політології.

Тема 2. Політична символіка

Політичний маркетинг. Політичний ринок. Поняття політичного символу. Види символів, процес їх формування. Функції політичних символів. Структура політичних символів, умови реалізації.

Тема 3. Політичний аналіз

Сутність політичного аналізу. Специфіка пізнання політичних явищ. Теоретичний аналіз. Практичний аналіз. Складові політичного аналізу. Методи і методики політичного аналізу.

Тема 4. Політичне прогнозування

Сутність політичного прогнозування. Принципи політичного прогнозування. Типи прогнозів. Методи політичного прогнозування. Роль політичного прогнозування у політичній практиці. Ефективність залучення політичного прогнозування як способу моделювання політичної ситуації в процес розбудови дорожньої карти.

Тема 5. Політичне рішення

Структура та типологія політичних рішень. Політичне рішення як процес. Основні етапи розробки та прийняття політичних рішень. Методи розробки і прийняття політичних рішень. Основні моделі прийняття політичних рішень. Проблеми раціональності політичного рішення.

Тема 6. Політика як практична дія.

Політичні технології як інструмент практичної політології. Види технологій. Конфлікти. Політичний ризик: основні риси та характерні особливості. Невизначеність та ризикова ситуація. Класифікаційна система ризиків. Складові елементи політичного ризику. Основні принципи процесу управління політичними ризиками. Основні засоби управління політичними ризиками. Процедура керування ризиками. Прийняття рішень з урахуванням політичного ризику. Способи та моделі мінімізації політичних ризиків. Техніки роботи з політичними ризиками. Особливість інформаційно-аналітичних досліджень.

Тема 7. Маніпулятивний характер політики

Сутність політичного маніпулювання. Методи політичного маніпулювання. Різновиди політичного маніпулювання. Маніпулятивні техніки та технології. Особливості застосування політичного маніпулювання під час виборчих кампаній. Захист та способи протидії політичному маніпулюванню.

Тематика семінарських занять

Змістовий модуль 1. Прикладна політологія.

Тема 1. Практична політологія

Поняття і сутність політики. Структура і функції політики. Людина і політика. Прикладна політологія та її методи. Політичне прогнозування. Політичний аналіз. Політичні рішення. Політичні ризики. Політичне маніпулювання.

Тема 2. Політичні технології

Поняття та класифікація політичних технологій. Публічні та латентні технології. Стандартні та унікальні технології. Нормативні та девіантні технології. Public relations.

Тема 3. Політичний аналіз

Сутність політичного аналізу. Специфіка пізнання політичних явищ. Теоретичний аналіз. Практичний аналіз. Складові політичного аналізу. Рівні аналізу. Методи та методика політичного аналізу.

Тема 4. Політичне прогнозування

Особливості внутрішньополітичного прогнозування. Основні напрями прогнозування соціально-політичного розвитку. Прогнозування державної політики. Прогнозування в управлінській сфері. Аспекти глобального прогнозування майбутнього. Сутність глобального прогнозування. Підходи, методи та технології глобального прогнозування. Сучасні тенденції цивілізаційного розвитку. Футурологічні проекти подальшого розвитку людства. Україна у сучасному цивілізаційному просторі.

Тема 5. Політичне рішення

Структура та типологія політичних рішень. Політичне рішення як процес. Основні етапи розробки та прийняття політичних рішень. Методи розробки і прийняття політичних рішень. Основні моделі прийняття політичних рішень. Проблеми раціональності політичного рішення.

Тема 6. Політичне консультування

Основні форми політичного консалтингу: рефлексивний та ігровий. Моделі політичного консалтингу. Характеристика стадій політичного консалтингу. Типологія консультантів. Роль консультантів. Типологія дій консультантів. Рівень спеціальних знань консультантів. Основні види політичного консалтингу. «Внутрішнє» консультування. Прес-служби і PR-служби. «Зовнішнє» консультування. Незалежні агентства, спеціалізовані політичні консалтингові фірми.

Тема 7. Політичне маніпулювання

Сутність політичного маніпулювання. Методи політичного маніпулювання. Різновиди політичного маніпулювання. Маніпулятивні техніки та технології. Особливості застосування політичного маніпулювання під час виборчих кампаній. Захист та способи протидії політичному маніпулюванню. Психологічні аспекти політичної діяльності. Об'єктивні та суб'єктивні умови політичної діяльності. Політична ситуація як об'єктивна умова політичної діяльності. Масові форми політичної участі, форми прямих дій в політиці. Психологічні чинники масових політичних дій. Проблеми регуляції масових форм політичної поведінки. Психологія натовпу. Психологія влади

Темі рефератів

1. Політичний імідж
2. Технології формування політичного іміджу
3. Дослідження політичної особистості як технологія створення політичного іміджу
4. Технологія створення іміджу політичної організації
5. Політичний брендинг
6. Застосування SWOTаналізу у побудові ефективного політичного іміджу
7. Політичний спічрайтинг
8. Ефективність політичного консультування
9. Політична символіка як частина політичної культури
10. Політичний конфлікт.
11. Стратегія і тактика переговорного процесу.
12. Особливості застосування політичних технологій в Україні
13. Соціальні мережі як інструмент прикладної політології
14. Особливості розробки та прийняття політичних рішень в сучасній Україні
15. Політичні ризики.
16. Блогосфера.
17. Чинники ефективності політичних маніпуляцій.
18. Передвиборча агітація.
19. Маніпулятивний аспект використання Інтернету.
20. Формування команди виборчого процесу.
21. Політичний консалтинг.
22. Типологія консультантів.
23. Психологія влади.
24. Психологія натовпу.
25. Теорія «ідеального кандидата».

V. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

5.1. Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань студентів денної форми навчання

| Назва і короткий зміст контрольного заходу | Бал | Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів |
|--|-----|---|
| Контроль поточної роботи на семінарських заняттях | 35 | Студент здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та позалекційного матеріалу, виступати з доповідями з визначених питань, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації |
| Тестове завдання №1 | 20 | Семінарська контрольна робота № 1 в формі тестування включає питання, що були розглянуті на 1-7 семінарських заняттях з курсу |
| Написання реферату, виконання індивідуальних завдань | 15 | Студент здатний продемонструвати достатній рівень опанування основних положень з обраної тематики, демонструвати знання відповідної літератури, вміння аналізувати матеріал, робити узагальнення та самостійні висновки |
| Модульна контрольна робота №1 | 30 | Студент продемонстрував достатній рівень знань з тем першого модулю, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни |
| Поточний контроль | 100 | Студент показав достатній рівень знань та умінь при виконанні поточних завдань протягом семестру |
| Підсумковий контроль | 100 | Студент продемонстрував достатній рівень знань з тем змістового модулю курсу, що відповідає програмним результатам навчання з дисципліни |
| Всього | 100 | - |

5.2. Перелік обов'язкових контрольних точок для оцінювання знань студентів заочної форми навчання

| Назва і короткий зміст контрольного заходу | Бал | Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів |
|---|-----|---|
| Тестова контрольна робота, яка виконується студентом індивідуально в системі Moodle | 50 | Студент виконав тестові завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни |
| Письмовий екзамен | 50 | Студент продемонстрував достатній рівень знань з тем першого та другого модулю курсу, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни. |
| Всього | 100 | - |

VI. МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

В процесі вивчення дисципліни використовуються наступні підходи та методи навчання:

Студентоцентроване навчання – розширення автономії здобувача, здатності до критичного мислення на основі результативного підходу, що передбачає нові підходи до навчання з метою розвитку особистості здобувача з урахуванням його ціннісних орієнтацій.

Комбінація лекційних та практичних занять та консультацій (зокрема особистих консультацій з викладачем та використанням системи Moodle) із розв'язанням ситуаційних завдань, які розвивають аналітичні здібності та навички роботи в колективі.

Пояснювально-ілюстративний метод – здобувачі одержують знання на лекціях, з навчальної або методичної літератури шляхом конспектування, тезування, анотування, рецензування, під час консультацій з підготовки рефератів та/або доповідей.

Евристичний метод – під керівництвом викладача або на основі евристичних вказівок здобувачі активно намагаються знайти рішення висунутих у навчанні, або сформульованих самостійно, пізнавальних завдань, що дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на практичних заняттях та контрольних точках.

Методи стимулювання й мотивації навчальної роботи – здобувачі приймають участь у пізнавальних іграх, моделюванні рольових ситуацій, створенні ситуацій успіху в навчальній роботі, пред'явленні вимог і методів заохочення.

Метод проблемного викладу та проблемно-орієнтованого навчання, зокрема з проведенням презентацій – розуміння здобувачами поставленої проблеми та формулювання пізнавальних завдань на основі різних джерел та засобів, уміння проаналізувати поставлене завдання, порівняти різні точки зору та підходи, розуміння логіки та думок викладача, усвідомлення та запам'ятовування.

Метод самостійної роботи здобувачів та самостійного навчання – розв'язання практичних завдань та опрацювання теоретичного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення. Самостійна робота з вивченням оприлюднених навчальних матеріалів, зокрема в системі Moodle.

Методи організації й здійснення навчальної та наукової діяльності, що поєднує словесні, наочні і практичні методи: словесні методи – у вигляді бесіди, інструктажу, лекційного матеріалу, методичних вказівок, співбесід; наочні методи, відео методи тощо – проведення лекційних та практичних занять за допомогою презентацій, ілюстрацій, демонстраційного матеріалу, тобто отримання знань завдяки наочному спостереженню; практичні методи – за допомогою вправ, практичних прикладів, аналізу статистичних даних, тренувань, тренінгів здобувачі одержують знання та уміння, виконуючі ці практичні дії; наукова робота здобувача – наукові дослідження та опрацювання наукової інформації.

Активні методи навчання (дискусійні методи) – в будь-яких формах навчання, включаючи лекційні заняття, використовуються елементи дискусії, а саме: обговорення, суперечки, зіткнення позицій, бізнес-симуляції ділові ігри, кейси, тренінги, пояснення, бесіди, дискусії, діалог.

Контрольні заходи

| № | Назва і короткий зміст контрольного заходу | Характеристика змісту засобів оцінювання |
|----------------------|---|---|
| 1 | Контроль поточної роботи на семінарських заняттях | <ul style="list-style-type: none">• фронтальне опитування за термінологічним матеріалом та за питаннями до семінарського заняття;• оцінювання активності участі у дискусіях |
| 2 | Індивідуальні завдання, реферати | <ul style="list-style-type: none">• письмовий звіт (тези виступу, презентація) про виконання індивідуального завдання або реферат;• оцінювання самостійності та якості виконання завдання в ході звіту-захисту та співбесіди |
| 3 | Модульні контрольні роботи | <ul style="list-style-type: none">• стандартизовані тести;• питання до модульної контрольної роботи |
| Підсумковий контроль | | <ul style="list-style-type: none">• питання до екзамену |

VII. СЕМЕСТРОВИЙ ГРАФІК

Склад і графік складання контрольних точок дисципліни «Практична політологія», форми і терміни контролю для денної форми навчання

| № | Назва і стислий зміст контрольного заходу | Рейтингова оцінка | | Тиждень |
|---|--|-------------------|-----|---------|
| | | min | max | |
| 1 | Аудиторна робота здобувача оцінюється на основі його відповідей на заняттях, активності у роботі протягом семестру. Поточний контроль – контроль поточної роботи на семінарських заняттях. Студент здатний продемонструвати критичне осмислення лекційного та позалекційного матеріалу, виступати з доповідями з визначених питань, брати кваліфіковану участь у дискусії з наведенням аргументації. | 25 | 35 | 1-14 |
| 2 | Виконання індивідуального завдання | 5 | 15 | 1-14 |
| 3 | Модульна контрольна робота 1 | 15 | 30 | 14 |
| 4 | Тест | 10 | 20 | 12-14 |
| 5 | Оцінка поточної успішності | 55 | 100 | 15 |
| | Підсумковий контроль | 55 | 100 | 15 |

IX. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна:

- Абизов В.О., Кремінь В.Г. Політичні рішення: механізм прийняття. – К., 1995.
- Аналіз, моделювання та управління економічними ризиками : Навч. посіб. [Останкова Л. А., Шевченко Н. Ю.]. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 256 с.
- Бєбік В.М. Основи теоретичної і практичної політології. – К., 1994.
- Головатий М.Ф. Політичний менеджмент. – К., 2005.
- Горбатенко В.П. Політичне прогнозування: Теорія, методологія, практика. – К., 2006.
- Коваленко А.О. Політичний аналіз і прогнозування. – К., 2002.
- Ляпина Т.В. Политическая реклама. – К., 2000.
- Мангейм Дж.Б., Рич Р.К. Политология. Методы исследований. – М., 1997.
- Петренко Вікторія. Політична мова. Навчальний посібник. – К., 2006.
- Політичний консалтинг в Україні / Т. В. Березовець (ред. та авт. передм.). – К. : Агенція комплексного розвитку, 2005. – 178 с.
- Політологічний енциклопедичний словник. 2 вид. доп., перероб. – К., 2004.
- Почепцов Г. Профессия: имиджмейкер / Г. Почепцов. – К. : Студцентр, 2004. – 256 с.
- Прикладна політологія: навч. посіб. / За ред. В.П.Горбатенка. – К.: ВЦ «Академія», 2008. – 472 с.

Додаткова:

- Вовк Віра. Монологізм свідомості та політичне мовлення // Політична думка. – 1995. - №2-3.
- Кравченко І.І. Политическая мифология: вечность и современность // Вопросы философии. – 1999. - №1.
- Лісовський П.М. Маніпуляція свідомістю: сутність, структура, механізм у сучасному трансформаційному суспільстві (соціально-філософський аналіз). – К., 2006.
- Малкин Є., Сучков Є. Политические технологии. – М., 2006.
- Одайник В. Психология политики. – СПб., 1996.
- Политический процес: основные аспекты и способы анализа. – М., 2001.
- Почепцов Г. Информационные войны. – М., 2000.
- Саймон Г. Адміністративна поведінка: дослідження процесів прийняття рішень в організаціях, що виконують адміністративні функції. – К., 2001.
- Симонов К.В. Политический анализ. – М., 2002.
- Соловьев А.И. Политология: политическая теория, политические технологии. – М., 2001.
- Телешун С.О., Баронін А.С. Політична аналітика, прогнозування та політичні консультації. – К., 2001.
- Теорія і практика політичного аналізу. – К., 2003.